

Artrose grote teen

Welke behandelingen zijn er mogelijk?

www.nwz.nl

Inhoud

Wat is artrose?	3
Behandeling artrose grote teen	5
Vorbereiding op opname en operatie	5
De dag van de operatie	8
De operatie	10
Na de operatie	11
Complicaties	12
Nazorg: met welke afdeling neemt u contact op?	14
Uw vragen	15

De behandeling kan op 2 locaties plaatsvinden:

O Locatie Alkmaar

polikliniek orthopedie, huisnummer 039, 072 - 548 2500
dagbehandeling chirurgie 028/030, 072 - 548 4200
verpleegafdeling orthopedie, huisnummer 240/249, 072 - 548 2560
Wilhelminalaan 12, 1815 JD Alkmaar, telefoon: 072 - 548 2500

O Locatie Den Helder

polikliniek orthopedie, 0223 - 69 6523
dagbehandeling chirurgie, 2-oost, 0223 - 69 6535
verpleegafdeling chirurgisch specialismen, 5-zuid, 0223 - 69 6468
Huisduinerweg 3, 1782 GZ Den Helder, telefoon: 0223 - 69 6523

U hoort van de verpleegkundige op welke locatie uw behandeling plaatsvindt.

In overleg met uw orthopedisch chirurg van Noordwest Ziekenhuisgroep (Noordwest) wordt u behandeld voor artrose van uw grote teen. In deze folder vindt u uitleg over deze aandoening en over de diverse mogelijkheden van behandeling. Denk hierbij aan een operatie of een behandeling waarbij een operatie niet nodig is.

■ **Wat is artrose?**

In een gewricht zijn de botten bekleed met kraakbeen. Het kraakbeen is heel glad, zodat de botdelen soepel kunnen bewegen ten opzichte van elkaar. Naar mate de leeftijd toeneemt, veranderen de samenstelling en de dikte van het kraakbeen in een gewricht. Dit is een normaal proces. Treedt er overmatige slijtage op van het kraakbeen, dan spreek je van artrose. Het gladde oppervlak wordt dun, brokkelig of het kraakbeen verdwijnt helemaal. Het lichaam kan dit zelf niet meer repareren.

Wat zijn de oorzaken van artrose?

Er zijn 3 mogelijke oorzaken van artrose:

- bij de meeste mensen met artrose is de oorzaak onbekend. Het kraakbeen wordt steeds dunner, waardoor uiteindelijk het onderliggende bot (gedeeltelijk) bloot komt te liggen. Dit komt meestal voor bij mensen van middelbare of oudere leeftijd
- een ontstekingsreactie van het gewricht kan het kraakbeen aantasten, bijvoorbeeld bij reumatoïde artritis. Ook dan wordt de kraakbeenlaag dunner en kan het onderliggende bot (gedeeltelijk) bloot komen te liggen. Een ontstekingsreactie kan op iedere leeftijd voorkomen
- artrose kan ook ontstaan na een aandoening uit het verleden. Denk aan een botbreuk of bandletsel. Het kraakbeen raakt rechtstreeks beschadigd of slijt extra snel door een verkeerde manier van belasten. Bijvoorbeeld doordat het been scheef is gegroeid na een botbreuk. Dit heet posttraumatische artrose en kan optreden jaren erna

Wat zijn de klachten van artrose?

Meestal beginnen de klachten licht en worden na een aantal maanden of soms

jaren steeds erger. Vaak wisselen periodes met veel en weinig klachten zich af. De periodes met veel klachten worden steeds langer.

De belangrijkste klachten zijn:

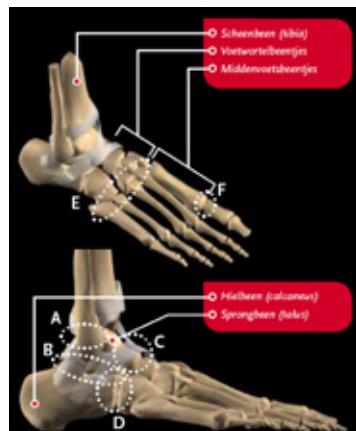
- pijn bij bewegen
- stijfheid van het gewricht
- pijn in rust
- bewegingsbeperking
- standsafwijking

De voet en enkel

In de voet en de enkel bevinden zich 28 botten en 30 gewrichten. De enkel is gewricht tussen het scheenbeen (tibia) en het sprongbeen (talus). De enkel wordt ook wel het bovenste spronggewricht genoemd. Hierin beweegt de voet omhoog en omlaag. Het gewricht tussen het sprongbeen en het hielbeen (calcaneus) heet het onderste spronggewricht. Dit gewricht maakt het mogelijk om de voet naar binnen en naar buiten te kantelen. Daardoor kan de voet zich aanpassen aan oneffenheden van de grond.

Artrose van de voet en enkel treedt het meest op in (figuur 1):

- het bovenste spronggewricht (A)
- het onderste spronggewricht (B)
- het gewricht tussen het sprongbeen en het binnenste voetwortelbeentje (C)
- het gewricht tussen het hielbeen en het buitenste voetwortelbeentje (D)
- de middenvoet, waar de middenvoetbeentjes zijn verbonden met de kleinere voetwortelbeentjes (E)
- het grondgewricht van de grote teen (F)

figuur 1

■ **Behandeling artrose grote teen**

Afhankelijk van de ernst van de artrose, zijn verschillende behandelingen mogelijk. Variërend van pijnstilling tot een operatie. De keuze van de behandeling hangt af van de ernst van de artrose. In overleg met uw orthopedisch chirurg wordt u zo nodig alleen geopereerd als andere behandelingen niet (voldoende) hebben geholpen.

Niet-operatieve behandelingen

- pijnstillers en ontstekingsremmende medicijnen: deze medicijnen zorgen ervoor dat de pijn en zwelling van uw grote teen verminderen
- steunzolen voor optimale ondersteuning van de voet
- aanpassing in uw schoen: afhankelijk van het type schoen kan de orthopedisch schoenmaker uw schoen aanpassen. Bijvoorbeeld een afwikkelvoorziening waardoor u zelf minder moeite hoeft te doen om uw voet af te wikkelen

Een operatie

Als u geen of onvoldoende baat heeft bij (een van) deze niet-operatieve behandelingen, dan kunt u in overleg met uw orthopedisch chirurg een operatie overwegen, waarbij:

- de botaangroeiingen (osteofyten) van het grote teengewricht worden verwijderd (cheilectomie)
- de grote teen wordt vastgezet (arthrodese)
- het grote teengewricht door een prothese wordt vervangen (grote teenprothese)

Uw orthopedisch chirurg bespreekt met u wat in uw geval het beste is. Afhankelijk van de operatie verblijft u op de dagbehandeling of 1 tot 2 dagen op de verpleegafdeling.

■ **Vorbereiding op opname en operatie**

Opnameplein

Binnenkort wordt u opgenomen in ons ziekenhuis. Voor de voorbereiding op de operatie krijgt u een afspraak op het opnameplein. U heeft tijdens deze

afspraken met diverse zorgverleners een gesprek zoals de apothekersassistent, anesthesioloog en verpleegkundige. Als u bloedverduunners gebruikt, heeft u ook een gesprek met een stollingsdeskundige.

U vindt het opnameplein op:

- locatie Alkmaar bij de hoofdingang, huisnummer 068
- locatie Den Helder op de 1e verdieping, nummer 18 Noord

U ontvangt een brief over de datum van uw afspraak op het opnameplein en hoe u zich op deze afspraak moet voorbereiden.

Nuchter zijn

U moet voor de operatie nuchter zijn. Dit betekent dat u een periode voor de operatie niet mag eten en drinken. Meer informatie hierover vindt u in de brochure 'Goed voorbereid op uw operatie'.

Operatiedatum

Hoe u instructies ontvangt over uw opname, is per locatie verschillend. Lees goed de informatie van de locatie waar u wordt opgenomen.

Locatie Alkmaar

U ontvangt schriftelijk van de afdeling planning orthopedie de operatiedatum. Daarna belt u 1 werkdag voor de operatiedatum met de planning orthopedie. Dit kan tussen 09:30 en 10:00 uur, telefoon 072 - 548 4401.

U krijgt dan de volgende instructies:

- waar en hoe laat u voor uw opname en operatie wordt verwacht
- vanaf welk tijdstip u niet meer mag eten en drinken

Zo nodig krijgt u ook nog andere instructies.

Locatie Den Helder

U ontvangt schriftelijk van de afdeling planning orthopedie de operatiedatum. Ongeveer 1 week voor uw geplande opname krijgt u schriftelijk een oproep. U leest dan:

- waar en hoe laat u voor uw opname en operatie wordt verwacht
- vanaf welk tijdstip u niet meer mag eten en drinken

Zo nodig krijgt u ook nog andere instructies.

Folder en filmpje

Meer informatie vindt u in de brochure 'Goed voorbereid op uw operatie'. Hierin staat onder andere wat u moet doen om u goed voor te bereiden op uw operatie. U krijgt deze brochure mee tijdens uw afspraak op het opnameplein. U kunt op onze website www.nwz.nl/operatie ook een filmpje over de voorbereiding op de operatie bekijken. U ziet alleen wat u bewust op de operatieafdeling meemaakt.

Zorg voor pijnstillers

Het kan zijn dat u na de operatie thuis nog pijn heeft. Wij raden u daarom aan om voor de operatie de pijnstiller Paracetamol (500 mg) in huis te halen. Deze is verkrijgbaar bij uw drogist of apotheek. Bij ontslag uit het ziekenhuis, krijgt u zo nodig ook nog een recept mee voor andere pijnstillers.

Wat neemt u mee naar het ziekenhuis?

U neemt het volgende mee naar het ziekenhuis:

- geldig identiteitsbewijs
- zorgverzekeringspas
- alle medicijnen (met verpakking) die u thuis gebruikt
- makkelijke zittende kleding
- slippers/pantoffels en toiletartikelen
- comfortabele stevig aansluitende schoenen waar u goed op kunt lopen (geen hakken)
- elleboogkrukken (of rollator als u gewend bent om die te gebruiken)

U neemt zelf elleboogkrukken of een rollator mee

Na de operatie loopt u eerst met 2 elleboogkrukken of een rollator. U neemt

deze bij uw opname zelf mee. De fysiotherapeut in het ziekenhuis stelt de elleboogkrukken of de rollator op de juiste hoogte voor u af. U kunt elleboogkrukken of een rollator lenen bij een thuiszorgwinkel bij u in de buurt.

Niet meenemen

Noordwest Ziekenhuisgroep raadt u af kostbaarheden, sieraden, tablets of grote hoeveelheden geld mee te nemen naar het ziekenhuis. Er bestaat altijd kans op zoekraken en/of diefstal. Als u toch besluit dergelijke goederen en/of geld bij u te houden, doet u dat voor eigen rekening en risico. Het ziekenhuis is niet aansprakelijk voor beschadiging, verlies of diefstal.

Ringen

Ringen moeten af of beter nog: laat ze thuis. Als het u niet lukt de ring af te doen, laat de juwelier deze dan vóór uw opname vakkundige doorknippen. Op deze manier wordt uw ring zo min mogelijk beschadigd en kunt u uw ring dan direct laten verruimen.

Meer informatie vindt u in de brochure 'Opname, goed voorbereid naar het ziekenhuis'. U vindt deze folder op www.nwz.nl/patientenfolders

■ De dag van de operatie

Als u wordt geopereerd, verblijft u een nachtje in het ziekenhuis. Voor het verwijderen botaangroeiingen (cheilectomie) verblijft u op de dagbehandeling van de Noordwest Ziekenhuisgroep. U mag dan in principe enige uren na de operatie weer naar huis.

Locatie Alkmaar

Wordt u op locatie Alkmaar geopereerd? Dan meldt u zich op de dag van de operatie bij de receptie. De portier wijst u de weg naar de zogenoemde electieve opnamekamer (EOK). U wordt daar ontvangen door een verpleegkundige met wie u een kort opnamegesprek heeft. U kunt dan eventuele veranderingen in uw gezondheidssituatie doorgeven en al uw vragen nog stellen.

Na de operatie komt u op de verpleegafdeling orthopedie 240 of 249 te liggen.

Locatie Den Helder

Wordt u op locatie Den Helder geopereerd? Dan meldt u zich op de dag van de operatie eerst bij de afdeling opname. Zo nodig gaat u nog langs het afname-laboratorium, locatie 32, voor bloedprikken. Daarna gaat u naar de verpleegafdeling. U kunt er zelfstandig heengaan of samen met een gastvrouw. U komt te liggen op verpleegafdeling chirurgische specialismen, 5-zuid.

Dagbehandeling chirurgie

Als u 1 dag wordt opgenomen, gaat u naar de dagbehandeling chirurgie. Afhankelijk op welk locatie u wordt geopereerd (locatie Alkmaar of locatie Den Helder) meldt u zich op:

- locatie Alkmaar bij de dagbehandeling chirurgie, huisnummer 028 of op een verpleegafdeling
- locatie Den Helder op de dagbehandeling, afdeling 2-Oost

U meldt zich vervolgens bij de balie.

Meer informatie vindt u in de brochure dagbehandeling chirurgie.

Vorbereiding op de operatie

De verpleegkundige bereidt u voor op de operatie:

- zij wijst u uw bed aan
- zij meet uw bloeddruk en temperatuur
- zij geeft u een operatiejasje
- zij tekent de voet af die geopereerd moet worden
- zij geeft u zogenoemde premedicatie. Dit zijn pijnstillers en een tablet waar u ontspannen van wordt

Als u een nachtje in het ziekenhuis verblijft: de verpleegkundige meet met een speciaal echoapparaat (bladderscan) hoeveel urine in de blaas zit, nadat u geplast heeft.

Vorbereiding in de holding

Als u aan de beurt bent, wordt u naar de holding gebracht. Dit is de voorbereidingsruimte van de operatiekamer (OK).

In de holding wordt u verder voorbereid op de operatie. Uw persoonlijke en medische gegevens worden gecontroleerd en u krijgt een warmtedeken. U krijgt bovendien een infuus met antibiotica. Dit is om infecties na de operatie te voorkomen. Ook wordt in de holding eventueel het operatiegebied onthaard.

Controle van uw persoonlijke en medische gegevens

Om vergissingen en fouten te voorkomen, controleren we op vaste momenten voor, tijdens en na de operatie uw persoonlijke en medische gegevens: voor welke operatie u komt, aan welke zijde u geopereerd wordt en de manier van verdoven die afgesproken is (bijvoorbeeld ruggenprik of algehele narcose). Op de afdeling wordt van tevoren een pijn gezet aan de te opereren zijde. Dit wordt op de operatiekamer nog een keer gecontroleerd. De controles vinden volgens vaste voorschriften plaats. Bij elk controlemoment gaan telkens 2 of meer zorgverleners na of uw gegevens kloppen én of het hele proces rondom uw ingreep volgens voorschrift en plan verloopt.

■ De operatie

U wordt geopereerd door een orthopedisch chirurg of een orthopedisch chirurg in opleiding onder supervisie van een orthopedisch chirurg.

Verwijderen botaangroeiingen (cheilectomie)

Tijdens het proces van slijtage vormt er zich rondom het aangedane gewricht extra bot. Dit extra bot zijn botaangroeiingen (osteofyten). Bij de grote teen zijn deze aangroeiingen soms hinderlijk aanwezig. Lijkt de rest van het gewricht voor weinig problemen te zorgen, dan kan er besloten worden alleen de botaangroeiingen weg te halen. De orthopedisch chirurg maakt een snede aan de zijkant van de grote teen, waarna de aangroeiingen met een tangetje worden weggehaald. De operatie duurt ongeveer 30 minuten.

Vastzetten van de grote teen (arthrodese)

De orthopedisch chirurg maakt een snede aan de zijkant van de grote teen.

Eerst wordt het kraakbeen in het gewricht verwijderd, zodat de botdelen aan elkaar vast kunnen groeien. Daarna worden de 2 botten aan elkaar vastgemaakt met schroeven of een plaat met schroeven. U kunt uw grote teen dan niet meer bewegen, wel verdwijnt de pijn. De operatie duurt ongeveer 60 minuten.

*Vastzetten teen met schroeven
of plaat met schroeven*

Grote teenprothese

De orthopedisch chirurg maakt een snede aan de zijkant van de grote teen en verwijdert het kraakbeen met speciale zaagblokjes en freesjes. Ook wordt de maat van de prothese bepaald. Er zijn 2 soorten prothesen:

1. een siliconenprothese (figuur 2)
2. een prothese dat bestaat uit 2 metalen onderdelen en een blokje van hard kunststof

Uw orthopedisch chirurg bespreekt met u welke prothese voor u geschikt is. De operatie duurt ongeveer 60 minuten.

Figuur 2

■ Na de operatie

Afhankelijk van de operatie die u krijgt, gelden voor u de volgende instructies

voor goed herstel na de operatie.

Verwijderen botaangroeiingen (cheilectomie)

U krijgt een drukverband om uw voet. Dit verband blijft erop tot uw eerste controle op de polikliniek. Ook loopt u 2 weken met krukken en loopt u op een harde platte loopzool. Verloopt uw herstel voorspoedig en u heeft niet te veel pijn, dan kunt u dezelfde dag nog naar huis. Na 2 weken komt u voor controle op de polikliniek.

Vastzetten van de grote teen (arthrodese)

Direct na de operatie krijgt u een drukverband om uw voet. Ook mag u lopen op een voorvoet ontlastende zool. Na 1 week komt u op de gipskamer en krijgt u een teenspica. Dit is een kunststof gips om uw grote teen. In totaal blijft het gips 6 weken zitten.

Na 6 weken wordt er een röntgenfoto gemaakt en gekeken of het bot goed is vastgegroeid. Is dit nog niet het geval, dan wordt de gipsperiode verlengd. Omdat u uw grote teen niet meer kunt bewegen, heeft u hulp nodig bij het afwikkelen van uw voet tijdens het lopen. U krijgt hiervoor een aanpassing in de schoen. Hiervoor maken wij voor u een afspraak met de orthopedisch schoenmaker. U verblijft voor deze ingreep meestal 1 nachtje in het ziekenhuis.

Grote teenprothese (grote teenprothese)

U krijgt een drukverband om uw voet. Dit blijft 72 uur zitten. Daarna mag u dit verband zelf verwijderen. Als de pijn het toelaat, mag u de eerste 2 weken op een speciale afwikkelschoen lopen. Na 2 weken mag u zonder deze schoen lopen. U krijgt ook oefeningen mee om de teen weer te bewegen. U verblijft voor deze ingreep meestal 1 nachtje in het ziekenhuis.

■ Complicaties

De operatie en de herstelperiode verlopen meestal zonder problemen. De kans is dus niet groot, maar houdt u er wel rekening mee dat (een van) de volgende complicaties bij een voetoperatie kunnen optreden.

Infectie

Er bestaat een kleine kans op een wondinfectie of een wondgenezingsprobleem. Uiteindelijk geneest de wond, maar dit kan een aantal weken duren.

Grote teenprothese

Heeft u een grote teenprothese, dan kan ook de prothese infecteren. Om deze infectie te bestrijden krijgt u via een infuus antibiotica of een spoeling van het gewricht. Lukt dit niet dan wordt de prothese verwijderd en krijgt u in een later stadium een nieuwe prothese of wordt u grote teen vastgezet.

Zenuwletsel

Tijdens de operatie kunnen zenuwtakjes van de huid en zenuwen in de enkel gekneusd of beschadigd raken. U heeft dan een dof of tintelend gevoel van de huid rondom het litteken. Dit wordt meestal in de loop van de tijd minder en kan ongeveer een jaar tot anderhalf jaar duren. Soms is de schade blijvend.

Nabloeding

Soms treedt er na de operatie een bloeding op. Meestal helpt extra drukverband. Soms is het nodig de wond opnieuw open te maken en de bloeding te stelpen.

Moeizame botgroei

Als het gewricht is vastgezet, dan moet het bot weer aan elkaar vastgroeien. Groeien de botdelen samen tot één geheel, dan wordt de voet stabiel en pijnloos. Zelden groeien de botdelen niet goed vast en is bij pijn een nieuwe operatie noodzakelijk.

Loslating van de prothese

Een prothese gaat gemiddeld 10 tot 15 jaar mee. Daarna is deze vaak versleten en kan het loslaten. U merkt dit doordat u pijn krijgt. De prothese moet dan worden vervangen. Is dit niet meer mogelijk, dan wordt de prothese verwijderd en uw grote teen vastgezet.

Wanneer neemt u contact op met de arts?

Neem contact op met uw arts, als u na de operatie van uw grote teen een van de onderstaande klachten heeft:

- koorts bij 38,5 graden Celsius of meer gedurende 2 dagen
- uw grote teen enkel rood wordt
- er vocht uit de wond komt
- uw onderbeen dik, glanzend en pijnlijk is
- u het gevoel heeft dat het gips niet goed zit

■ Nazorg: met welke afdeling neemt u contact op?

Was uw opname op de dagbehandeling chirurgie?

Afhankelijk waar u onder behandeling bent, belt u locatie Alkmaar of Den Helder.

Locatie Alkmaar

- bij klachten binnen 24 uur kunt u op werkdagen van 08:00 tot 20:30 uur contact opnemen met de dagbehandeling chirurgie, telefoon 072 - 548 2592
- bij dringende klachten die niet kunnen wachten tot de volgende dag of na het weekend kunt u buiten de bovengenoemde kantoortijden contact opnemen met de spoedeisende hulp (SEH), telefoon 072 - 548 2488

Locatie Den Helder

- bij klachten binnen 24 uur kunt u op werkdagen van 07:00 tot 20:00 uur contact opnemen met de dagbehandeling, telefoon 0223- 69 6535
- bij dringende klachten die niet kunnen wachten tot de volgende dag of na het weekend kunt u buiten de bovengenoemde kantoortijden contact opnemen met de spoedeisende hulp (SEH), telefoon 0223 - 69 6969. Vraag vervolgens doorverbonden te worden met de SEH

Wie waarschuwt u bij klachten ná de eerste 24 uur?

Heeft u de dagen na uw ingreep vragen of problemen? Neem dan binnen de kantoortijden contact op met de polikliniek orthopedie, Alkmaar: 072 - 548 2500, Den Helder 0223 - 69 6523. Met vragen of problemen buiten kantoortijden kunt u contact opnemen met de huisartsenpost.

Was uw opname op de verpleegafdeling?

Heeft u de dagen na uw ingreep vragen of problemen? Neem dan binnen de kantoor tijden contact op met de polikliniek orthopedie, Alkmaar: 072 - 548 2500, Den Helder 0223 - 69 6523. Met vragen of problemen buiten kantoor tijden kunt u contact opnemen met de huisartsenpost.

■ Uw vragen

Afhankelijk waar u wordt behandeld, neemt u voor vragen over uw ingreep contact op met de polikliniek orthopedie van Noordwest Ziekenhuisgroep. De polikliniek is bereikbaar op werkdagen van 08:30 tot 16:30 uur:

- locatie Alkmaar: telefoon 072 - 548 2500
- locatie Den Helder: telefoon 0223 - 69 6523

Orthopedie

Het specialisme

Het specialisme orthopedie richt zich op onderzoek en behandeling van het bewegingsapparaat, zoals de heup, knie, wervelkolom en schouder. Dit kan bijvoorbeeld gaan om botbreuken, aandoeningen aan pezen en spieren of reumaklachten. Maar ook kinderen met aangeboren afwijkingen zoals scoliose, heupdysplasie of een klompvoet worden bij ons behandeld. Orthopedisch chirurgen onderzoeken en behandelen patiënten met zowel eenvoudige als complexe aandoeningen en alles ertussenin.

Orthopedisch centrum

Het behandelteam van orthopedie werkt binnen Noordwest Orthopedisch centrum nauw samen met andere zorgverleners. Denk aan fysiotherapeuten, radiologen, revalidatieartsen en ergotherapeuten.

Meer informatie kun u vinden op orthopedie.nwz.nl

Noordwest Ziekenhuisgroep

Postbus 501

1800 AM Alkmaar

www.nwz.nl

tel 072 - 548 4444

Colofon

Redactie orthopedie
 communicatie

Druk Ricoh

Bestelnummer 267829

Op alle onderzoeken en behandelingen van Noordwest Ziekenhuisgroep zijn de algemene voorwaarden van Noordwest Ziekenhuisgroep van toepassing, zie www.nwz.nl